

ת"פ 4517/07 - פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית נגד ראתב סלמאן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 4517-07 פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית נ' סלמאן
בפני כב' השופטת חגית מאק-קלמנוביץ, ס. נשיא

בעניין: פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית

המאשימה

נגד

ראתב סלמאן

הנאשם

הכרעת דין

העובדות וגדר המחלוקת

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות מיסים כפי שיפורט להלן.

הצדדים הגיעו להסדר טיעון שכלל תיקון כתב האישום והודאת הנאשם, אולם הנאשם ביקש לחזור בו מהודאתו ובהסכמת הצדדים אפשר לו בית המשפט לחזור מההודאה (התיק נדון בשעתו בפני כב' השופטת פרידמן - פלדמן). הצדדים הסכימו על הגשת תיק מסמכים שכלל את עיקרי הראיות בתיק, ובנוסף נשמעו עדויות.

על פי הנטען בכתב האישום הנאשם עסק במתן שירותי קבלנות בניין ושיפוצים, וביצע עבודות בעצמו ובאמצעות פועלים העסיק, כאשר בדרך כלל עבד כקבלן משנה של קבלני מבניין שעבדו עבור חברת עמידר ועיריית ירושלים. הנאשם לא דיווח לרשויות המס על תחילת עיסוקו כעצמאי, לא דיווח כלל על הכנסותיו מהפעלת העסק. הוא נהג להוציא חשבוניות פיקטיביות של חברות שונות וכן מסר למקבלי השירותים מסמכים כגון אישורי ניכוי מס במקור ואישורים על ניהול ספרים של אותן חברות. כל זאת ביצע הנאשם, על פי הנטען, משנת 2001 ועד יוני 2005, אז נעצר ונחקר על ידי רשויות המס.

2. באישום הראשון מיוחסות לנאשם עבירות של אי הודעה על תחילת התעסקות לפי סעיף 215 א(א) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) התשכ"א-1961 (להלן: פקודת מס הכנסה; הפקודה), וכן הימנעות מרישום כעוסק לפי סעיף 117 א(5) (לחוק מס ערך מוסף התשל"ו-1975 (להלן: חוק מס ערך מוסף; חוק מע"מ; החוק). באישומים השני עד החמישי נטען כי בשנים 2001-2005, בהתאמה, הנאשם ביצע עבודות ככלן משנה עבור חברות קבלניות שונות. תמורת התשלומים ששולמו לו עבור עבודתו מסר הנאשם לחברות אלו מסמכים וחשבוניות פיקטיביות של חברות אחרות שהנאשם לא היה קשור אליהן ואשר לא ביצעו את העבודות, והכל בכוונת מרמה ובמטרה להתחמק ממס. באישומים אלו יוחסו לנאשם עבירות של מרמה, ערמה ותחבולה לפי סעיף 220(4), 220(5) או 220(6) לפקודת מס הכנסה, אי

קיום דרישות לפי סעיף 216 לפקודה ועבירות לפי סעיפים 117(ב)(3) וסעיף 117(ב)(13) לחוק מס ערך מוסף. סכומי התקבולים המיוחסים לנאשם עמדו על 74,178 בשנת 2001, 161,746 ₪ בשנת 2002, 564,432 בשנת 2003, 198,945 בשנת 2005 ו-156,020 בשנת 2005.

הנאשם טען בתשובתו לאישום, לפני הסדר הטיעון וגם לאחר חזרתו מההסדר, כי עבר כשכיר ולא כקבלן עצמאי, וכי העדויות נגדו נובעות מ"קומבינה" של העדים נגד הנאשם.

3. ראיות התביעה נגד הנאשם מבוססות על מספר מקורות: עדויות הקבלנים שעבורם עבד הנאשם כקבלן משנה, אשר העידו כי הנאשם ביצע עבודות עבורם כקבלן משנה ולא הועסק על ידם כשכיר, עדויות בעלי תפקידים בחברת עמידר התומכים בעדויות הקבלנים, התנהגותו של הנאשם עצמו במועד פתיחת החקירה נגדו כאשר נפגש עם אחד הקבלנים, עדות בעל אחת החברות שהנפיקו כביכול את החשבוניות בהן עשה הנאשם שימוש, וכן סתירות ותמיהות בגירסתו של הנאשם.

עדויות הקבלנים

4. העד שחר ברזני הוא קבלן שיפוצים ופעל באמצעות חברות שבבעלותו - ש. ברזני תשתיות בע"מ ושחד"ר.

בבית המשפט העיד ברזאני:

"ש. יש לך עובדים משלך

ת. לי תמיד יש עובדים משלי אבל חלק מהעבודות אני מוסר לקבלנים.

ש. לדוגמא איזה קבלנים

ת. מכל הארץ, יש מכל הארץ. ראתב (דהיינו הנאשם - ח.מ.ק) ברור שאני מזהה. לא מכחיש שהוא היה קבלן משנה שלי.

ש. כמה זמן ובאיזה תקופה עבד אצלך כקבלן משנה

ת. בערך בתקופה שאמרת.

ש. באיזה פרויקטים

ת. עמידר, גן ילדים נעמ"ת, מעט שיפוצים בבתי ספר בירושלים.

ש. ומה סיכמתם לגבי חלוקת הרווחים

ת. היו חוזים, הצגתי אותם בעדויות שחתמנו עם החברות וראתב הגיש כל פעם לבדיקה ואישור של החברות שהוא עובד איתם מולי, בדקתי וחתמנו חוזים, הכנו חוזים והוא החזיר לי את זה חתום"

(פרוטוקול עמ' 30 שורות 16-5)

5. המאשימה הגישה את המסמכים הנזכרים בעדותו של ברזאני: ת/49 - הסכם מיום 23.7.03 בין ש. ברזאני תשתיות בע"מ לבין חברת כוכב השחר - עבודות בניין, בו הוסכם כי כוכב השחר תבצע עבודות במעון בית אלישבע בירושלים "עבור חב' ש. ברזאני בע"מ". בהסכם מופיע פירוט העבודות שיש לבצע וכן התשלום עבור העבודה - 85,000 ₪ ללא מע"מ.

התביעה הגישה הסכמים דומים עם חברות נוספות: ת/53 - התקשרות עם נוף לבניית הנגב בע"מ, ת/56 - התקשרות עם חברת 55 לירטה בע"מ, ת/57 - התקשרות עם חברת רצף מרצפות בע"מ (להלן יכוננו חברות אלו "החברות"). כמו כן הוגשו אישורים על ניהול ספרים ואישורים לצורך ניכוי מס במקור לחברות הללו - ת/50, ת/54, ת/55-58. ברזני העיד כי הנאשם הוא שמסר לו את אישורי ניהול הספרים וניכוי המס במקור לחברות השונות, וכן הוא קיבל מהנאשם חשבוניות תמורת התשלום שקיבל בגין העבודה שביצע (עמ' 32 שורה 13 ואילך). בהתאם לעדות זו הוגשו גם חשבוניות שמסר הנאשם לברזני מהחברות השונות - ת/51, ת/56, ת/57-59.

בחקירתו הנגדית העיד ברזני לגבי הסכמי ההתקשרות עם החברות כי הוא נפגש עם הנאשם, שניהם סיכמו יחד כיצד יבוצע התשלום, בהתאם לכך ניסח את החוזים בין החברות, לאחר מכן נערכה התחשבות והוא שילם לנאשם בשיק כנגד חשבונית של אחת החברות שהנאשם המציא לו (עמ' 33, 34). ברזני הבהיר כי שילם לנאשם עבור כל החשבוניות של החברות השונות שהנאשם הנפיק לו (עמ' 35). כמו כן הוגשו כרטסות הנהלת החשבוניות של חברת ש. ברזני המתייחסות לחברות הנ"ל (ת/56-59).

6. מערכת דומה של עדויות וראיות קיימת גם לגבי התקשרויות נוספות של הנאשם. אפרט בקצרה את עיקרי הראיות:

מר אריה וקנין הוא קבלן איטום שביצע עבודות עבור חברת עמיד. כאשר נדרש לעבודות שאינן בתחום מומחיותו, פנה לנאשם והעביר לו את ביצוע העבודה. וכך העיד:

"ש.ת. ההתקשרות שלי עם ראתב היתה של קבלן ראשי לקבלן משנה שביצע את העבודה.

ש.ת. מדובר על פרוייקט אחד שהוא מרפסות וגם בקטע של הגג גם עבודות בטון זה משהו שלא בדרך כלל אני עושה. הפרוייקט היה בגילה במדורגים שם.

ש. מי היה אחראי בעבודה על הפועלים

ת. ראתב. ההתקשרות שלי היתה מולו. הפועלים היו של ראתב.

ש. מי שילם להם

ת. ראתב.

ש. מי סיפק את החומרים והפועלים

ת. בעיקר ראתב."

(פרוטוקול עמ' 37 שורות 11-1)

וקנין העיד כי לצורך ההתקשרות הנאשם הציג בפניו אישורי ניהול ספרים וניכוי מס במקור וכן הנפיק לו חשבוניות של חברת כוכב השחר (עמ' 37, 38, וכן המסמכים שסומנו יחד ת/60). הוא הבהיר כי הנאשם הוא שמסר לו את המסמכים, וכי הסביר לו לגבי הקשר עם חברת כוכב השחר כי החברה שייכת לאדם אחר שהוא שותף שלו או לשניהם יחד, אולם הוא לא התעמק בהסברים כיון שהיו לו כל המסמכים הדרושים והכל התנהל היטב (עמ' 38 שורה 5 ואילך).

7. מר יעקב חיטיבשוילי אף הוא קבלן שיפוצים וביצע עבודות עבור חברת עמידר. אף הוא העיד בעניינו של הנאשם:

"ש. תאר באיזה נסיבות אתה מכיר את ראתב סלמאן

ת. הוא היה עובד עם קבלנים שעבדו עם עמידר ודרכם הכרתי אותו והיה גם קבלן משנה שלי.

ש. כמה זמן עבד כקבלן משנה

ת. לא זוכר, 3-4 שנים

ש. מה היתה צורת העבודה ביניכם

ת. אמרתי לו שאני לוקח איקס אחוזים על עבודות הייתי מעביר לו והוא היה מבצע לי את העבודה.

....

ש. מי העסיק את הפועלים

ת. הוא.

ש. מי היה מספק את חומר העבודה וכלי העבודה

ת. רק הוא.

ש. באיזה מידה פיקחת על העבודה, הוא דיווח לך

ת. אם היה אומר שמסיים הייתי באזור הייתי בא... אבל חישוב כמויות אני הייתי עושה"

(פרוטוקול עמ' 41 שורה 25 - עמ' 42 שורה 11).

גם חיטיבשוילי העיד כי הנאשם הציג לו מסמכי ניכוי מס במקור וניהול ספרים וכן חשבוניות שהונפקו של החברות כוכב השחר, בינכל בניין פרסום וסחר בע"מ ואחרים ערגאן בע"מ, כאשר מי שהתחייב לבצע את העבודות והיה אחראי לביצוען בפועל היה הנאשם (עמ' 43, ת/61, ת/62, ת/64). כמו כן הוגש מסמך ריכוז התחשבות לשנת 2003 - ת/63.

8. העד אברהם בן מרדכי היה בעליה ומנהלה של חברת היזמים ב.מ.א שעסקה בשיפוצים. גם הוא העיד כי הנאשם שימש כקבלן משנה שלו וביצע עבורו עבודות שיפוצים בין השנים 2000-2005 (עמ' 47). גם בן מרדכי העיד כי

הנאשם הוא שהעסיק את הפועלים, שילם להם ודאג לאספקת כלים וחומרי עבודה. תנאי ההתקשרות שתיאר בן מרדכי היו דומים לאלו שתיארו הקבלנים האחרים - ניכוי אחוז מסויים של רווח קבלני מהתשלום עבור העבודה (עמ' 48). בדומה לקבלנים האחרים העיד בן מרדכי גם כי תמורת התשלומים קיבל מהנאשם חשבוניות של חברות שונות - אבן הפינה, נוף לבניית הנגב, כוכב השחר, אחים ארגן, כאשר ההתקשרות היתה עם הנאשם בלבד. העד העיד כי הנאשם הסביר לו שהוא שותף בחברת השחר, וכן העיד כי התקשרו למע"מ ושאלו לגבי כל אחת מהחברות, ונאמר להם כי תיקיהם פעילים. מעבר לכך לא נעשו בדיקות נוספות (עמ' 49). הוגשה כרטסת הנהלת החשבונות המשקפת את כל התשלומים מול הנאשם - ת/67. כמו כן הוגשו חשבוניות של חברות שונות שמסר הנאשם בגין העבודות שבוצעו על ידו. החשבוניות סומנו יחד ת/66.

בחקירתו הנגדית הבהיר בן מרדכי כי לא נהג לשלם לנאשם עבור כל חשבונית וחשבונית בנפרד, אלא מידי פעם כשהצטברו מספר חשבוניות (עמ' 54).

9. מכלל העדויות והראיות שפורטו עולה דפוס קבוע וחוזר על עצמו של עבודה: הנאשם הועסק על ידי קבלנים שונים כקבלן משנה בעבודות בניה ושיפוצים. הנאשם הוא שהעסיק את הפועלים שנדרשו לביצוע העבודות, וכן דאג לאספקת החומרים והציוד. הנאשם קיבל תשלום מהקבלנים עבור עבודתו, כשהקבלנים מנכים לעצמם אחוז מסויים מן התמורה ששולמה עבור העבודות. תמורת התשלום מסר הנאשם לקבלנים חשבוניות של חברות שונות, וכן מסר אישורי ניהול ספרים וניכוי מס במקור של אותן חברות. הדפוס הקבוע, עדויות הקבלנים השונים שלא נטען כי קיימת היכרות כלשהי ביניהם, אשר תיארו דרך פעולה דומה, וכן הצירוף שבין עדויות בעל פה למסמכים וראיות בכתב, כל אלו יוצרות תמונת מצב אמינה ומגבירות את המהימנות שניתן לייחס לכל אחת מהעדויות בפני עצמה.

ב"כ הנאשם טען כי יש להחיל בענייננו את מבחני הפיקוח וההשתלבות, ולפיהם לקבוע כי הנאשם לא היה קבלן עצמאי. אולם הקבלנים העידו במפורש כי העסיקו את הנאשם כקבלן משנה, וכי הנאשם הוא שהעסיק עובדים, סיפק להם חומרים, ציוד וכדומה, כך שמדובר במקרה מובהק של קבלן עצמאי המנהל בעצמו את עסקיו, ואינו מועסק כשכיר.

ב"כ הנאשם טען בסיכומיו כי הקבלנים עצמם פעלו שלא כדין כאשר לא בדקו את זהות החברות שבחשבוניותיהן השתמשו, וכי לאחר שנחשפו "הפילו" את האחריות על הנאשם. אני דוחה את הטענה. ראשית, לא הוכח כי נפל דופי במעשיהם של הקבלנים, ואין בפני דבר בעניין זה מלבד טענה בעלמא.

יתר על כן: יתכן שהיה על הקבלנים לבדוק בציציותיהן של החברות שחשבוניותיהן נמסרו להם, אולם זו אינה השאלה הנדונה בפני בתיק זה. העובדות המיוחסות לנאשם הן שימוש בחשבוניות של חברות שלא היה לו קשר אליהן, תוך העלמת ההכנסות שבגינן הופקו אותן חשבוניות. עובדות אלו הוכחו והן עומדות בתקפן ללא כל תלות בחובות הברור החלות על הקבלנים. מעבר לנדרש אוסיף כי גם אם הקבלנים פעלו שלא כחוק, ומבלי לקבוע כך, הרי שקיים שוני מהותי בין מעשי הקבלנים לבין מעשי הנאשם. שכן הקבלנים שילמו לנאשם וקיבלו חשבוניות עבור תשלומים שאכן בוצעו ועבודה שנעשתה בפועל. גם אם החשבוניות שקיבלו לא היו תקינות, הקבלנים היו זכאים באופן עקרוני לקבל חשבוניות עבור התשלומים ששילמו לנאשם. הנאשם, לעומתם, התנהל במציאות שבה כלל ההכנסות והפעולות שביצע אינן מדווחות לרשויות המס.

אני מקבלת, איפוא, את עדויות הקבלנים כמהימנות וקובעת כי הנאשם מסר לקבלנים חשבוניות פיקטיביות של חברות שונות, כמפורט בטבלה המצורפת לסיכומי המאשימה.

המפגש היזום בין הנאשם לבין אברהם בן מרדכי

10. עדותו של בן מרדכי הביאה לחיזוק נוסף ומשמעותי במערך הראיות נגד הנאשם: החקירה בעניינו של הנאשם החלה למעשה כהתפתחות והסתעפות מחקירה שנוהלה נגד בן מרדכי. במהלך חקירתו הוא על ידי חוקרי מס הכנסה, שוחח אברהם בן מרדכי עם הנאשם בתיק שבפני, השניים קבעו פגישה ונפגשו, והנאשם מסר לידיו של בן אברהם חשבונית פיקטיבית. החשבונית אמנם אינה שונה מחשבוניות שמסר הנאשם לעדים השונים בתיק, אולם ייחודה של חשבונית זו בכך שעצם מסירתה לבן אברהם, וכן הנסיבות הרלוונטיות והשיחה שקדמה למסירת החשבונית, תועדו ב"זמן אמת".

בעדותו בבית המשפט תיאר בן מרדכי את שיחתו עם הנאשם ואת נסיבותיה. העד תיאר, בעמ' 50, 51 לפרוטוקול, כי נחקר במס הכנסה על חשבוניות פיקטיביות ומסר כי קיים אדם המביא לו את החשבוניות. החוקרים לא האמינו כי קיים אדם כזה, ולפיכך נערכה השיחה עם הנאשם. העד תיאר כי שוחח עם הנאשם על חשבוניות שיש לו עבור עבודות שביצע, וכי השניים קבעו פגישה במשרד רואה החשבון. שם נפגשו, העד שילם לנאשם עבור העבודות שביצע וקיבל ממנו חשבונית של חברה בשם רצף או שם דומה. העד זיהה את מוצגים ת/37, ת/38 כשיקים ששילם לנאשם באותה פגישה, כאשר הנאשם ישב מולו ומילא את הפרטים על גבי השיקים.

11. השיחות בין הנאשם לבין העד אברהם בן מרדכי הוקלטו ותומללו. תקליטור הכולל את ההקלטה הוגש מסומן ת/34. מוצג ת/68 הוא תמליל השיחות בין השניים. בשיחה הראשונה מיום 26.9.05 שעה 02:49 משוחחים השניים על ההתחשבות ביניהם, כאשר העד מבקש מהנאשם לבדוק כמה כסף הוא חייב לו, והשניים קובעים להיפגש. בשיחות מהשעות 05:12, 06:30, 07:10 הם קובעים את פרטי הפגישה, כאשר העד מבקש מהנאשם לעבור במשרדו ולהביא לו פנקס שיקים לצורך התשלום. אמנם לא ניתן להבין מהתמליל כשלעצמו את פרטי האירוע והתקשורת בין העד לבין הנאשם. אולם ההקלטה והתמליל משמשים כתמיכה של ממש לעדותו של בן מרדכי בעניין זה.

עדויות חוקרי מס הכנסה

12. השיחות בין העד לבין הנאשם ותיעוד התשלום ומסירת החשבוניות תוארו גם בעדויותיהם של חוקרי מס הכנסה.

העד דוד דחליקה ששימש במועד הרלוונטי כרכז חוליה וראש צוות במחלקת החקירות במס הכנסה שמע את השיחות בין הנאשם לעד בן מרדכי, וכן צפה במפגש בין השניים מבעד לקיר שקוף במשרד רואה החשבון שבו התקיים המפגש (פרוטוקול עמ' 9). העד ערך תרשומת של האירוע ביום 29.6.05 - ת/36. בתרשומת תיאר כי העד אבי רשם שלוש שיקים ומסר אותם לנאשם, והנאשם הוציא מכיסו חשבונית עם העתק בצבע ורוד, רשם עליה ומסר אותה לעד. מיד לאחר מכן נכנסו דחליקה וחוקר נוסף, חיים נמדר, לחדר. הם לקחו מידו של אבי (בן מרדכי - ח.מ.ק) את החשבונית, שהיתה על שם רצף מרצפות בע"מ, וכן ביקשו וקיבלו מידי הנאשם את השיקים שקיבל מבן מרדכי. החשבונית המקורית והעתקה הוגשו לבית המשפט וסומנו ת/37א, ת/37ב. העתקי השיקים סומנו ת/38.

דחליקה העיד עוד כי הפיק ממחשב מס הכנסה מסמך שסומן ת/35, שממנו עלה כי לנאשם אין תיק במס הכנסה והוא אינו מדווח כעובד עצמאי (עמ' 9).

13. העד חיים נמדר, מפקח ראשי בחקירות מס הכנסה, נכח אף הוא באירוע המפגש בין העד לנאשם, הוא חזר על עיקרי הדברים והעיד כי הוא שתפס את החשבונית והשיקים הנ"ל (עמ' 12, 13).

ראוי לציין כי קיימת התאמה בין סכומי השיקים, המגיעים יחד ל-32,249 ₪, לבין החשבונית שמסר הנאשם לבן מרדכי, שאף היא נרשמה בסכום זה.

עדות בעל חברת רצף מרצפות

14. הראיות שהובאו סוגרות את המעגל סביב הנאשם גם מכיוון נוסף, מעברם של בעלי החברות שהנפיקו, כביכול, את החשבוניות. כך, בעליה של חברת רצף מרצפות, חאתם אל עובריה, בעיד כי אינו מכיר כלל את הנאשם, כי אין לו שותפים בחברה או אנשים המוסמכים להוציא חשבוניות בשם החברה, וכי לא נתן לאף אחד פנקס חשבוניות ריק או חותמת של החברה (פרוטוקול עמ' 19). העד הבהיר כי הוא עוסק במסחר ולא בבניה, וכי לא עבד מעולם עם חברת עמידר ואינו מכיר את אבי בן מרדכי, יעקב חיטיבשוילי או שחר ברזני (עמ' 20). הוא הכחיש גם את נכונות הפרטים המופיעים על גבי החשבונית ת/37' א' וטען כי כתב היד על גבי החשבונית אינו שלו וכי מספר הטלפון המופיע עליה אינו ולא היה מעולם מספר הטלפון שלו (עמ' 20). הנאשם הכחיש גם את חתימתו על מסמכי רצף שנמסרו לחברת ברזני (עמ' 21).

עדויות עובדי עמידר

16. העד גריגורי ברק עובד בחברת עמידר, בזמן הרלוונטי שימש כמהנדס מרחב. חקירתו במס הכנסה הוגשה בהסכמה - ת/39. בעדותו בבית המשפט אישר העד כי בפרוייקטים שונים שעליהם היה ממונה הנאשם הוא שביצע את עבודות השיפוצים. העד אישר כי במספר מסמכים של עמידר נרשם שמו של הנאשם כקבלן משנה או כמי שמולו נערכה התחשבות (עמ' 16, 17 וכן מוצגים ת/7, ת/25-ת/27).

העד שאול לוי שימש בין השנים 2000-2005 כמפקח עבודה בעמידר. הוא העיד כי הנאשם שימוש כקבלן משנה וכנראה עבד עבור אחד הקבלנים שעבדו עם עמידר באיזור ירושלים (עמ' 23 שורות 8, 9). העד העיד כי הנאשם הוא שנמצא בשטח בזמן העבודות, וכי עבד מולו בבדיקת העבודות שנעשו ובעריכת החשבון (עמ' 23). הצדדים הסכימו כעובדה על כך שהעד מסר בחקירתו במס הכנסה כי הנאשם שימש כקבלן משנה בפרוייקטים שונים (פרוטוקול עמ' 24 שורה 4). כמו כן הוגשו מסמכים שונים שנתפסו אצל הנאשם, הקשורים לפרוייקטים של בן מרדכי ושל שחד"ר, כאשר לוי העריך כי הנאשם הוא שביצע את העבודות בפרוייקטים אלו (ת/40-ת/47, עמ' 23, 24 לפרוטוקול).

17. ב"כ הנאשם טען בסיכומיו כי העדים מטעם עמידר לא ידעו להגדיר את מעמדו של הנאשם, לא הבחינו בין קבלן ראשי לקבלן משנה, ופרטי העסקתו של הנאשם לא היו ידועים להם.

אכן, אין לעדים אלו ידיעה ספציפית בנוגע לאופן העסקתו והגדרת תפקידו של הנאשם, והעדים מטעם עמידר אינם עדים מוסמכים לעניין זה. אולם יש משקל לעדותם בנוגע להימצאותו של הנאשם בשטח באופן קבוע, ולעובדה שפעולות של בדיקת העבודות, הקשר השוטף בשטח ועריכת חשבונות התבצעו מול הנאשם. עובדות אלו מצויות בידיעתם של העדים, והן מקימות תשתית עובדתית המאפשרת הסקת מסקנות לגבי מעמדו של הנאשם.

חשיבותן של העדויות נובעת מכך שהעדים אינם בעלי מעורבות אישית כלשהי בעובדות עליהן העידו. הם אינם חשודים או עלולים להיחשד בביצוע עבירות, ואין להם מניע כלשהו להעיד נגד הנאשם.

גירסת הנאשם

18. טענתו העיקרית של הנאשם היא כי עבד בתקופה הרלוונטית כשכיר ולא כקבלן. בתשובתו לכתב האישום טען כי עבד כשכיר בחברת ורד הבר משנת 1997 עד תחילת 2002, ועבד בחברת היזמים מתחילת שנת 2003 עד יוני 2005 (תשובת הנאשם דיונים מיום 1.12.08, שאליה הפנה לאחר חזרתו מהודאתו בדיון מיום 25.5.11).

19. הנאשם קיבלת תלושי שכר מחברת היזמים. תלוש אחד לחודש יוני 2004 הוגש וסומן ת/5. העד אברהם בן מרדכי העיד כי מדובר בתלושים פיקטיביים שהוצאו לנאשם על פי בקשתו כדי לקבל הנחות בגני ילדים. הוא הכחיש כי הנאשם עבד אצלו אי פעם כשכיר (פרוטוקול עמ' 50). בחקירתו הנגדית של בן מרדכי הוצגו לו תלושי שכר נוספים של הנאשם - נ/5-8. העד טען כי הורה לרואה החשבון להנפיק לנאשם שלושה תלושי שכר, אך יתכן שהוא המשיך להוציא תלושים נוספים (עמ' 52).

על אף שהנאשם קיבל את תלושי השכר, הרי שהשכר המשתקף באותם תלושים לא הגיע לחשבון הבנק של הנאשם, כפי שעולה מדפי החשבון ת/30-ת/32. די בעובדה זו כדי להצביע על כך שהתלושים אינם משקפים מציאות אמיתית, ולהוות תמיכה לדבריו של העד בן מרדכי. המאשימה טוענת בסיכומיה כי תלושי השכר של הנאשם לא הודפסו בסמוך למועדים המצויינים בהם אלא באיחור של מספר חודשים ובתאריכים שאינם קבועים, כפי שמפורט בסעיף 114 לסיכומים. ב"כ הנאשם לא חלק על עובדה זו, שאף היא מעידה על העד אותנטיות של התלושים.

טענת הנאשם בדבר מעמדו כשכיר אינה מתיישבת עם אופן עבודתו עם בן מרדכי, כפי שעולה מהשיחות שהוקלטו ותומללו בת/34, ת/68. משיחות אלה עולה כי הצדדים ערכו ביניהם התחשבנות, נדרש בירור כמה כסף חייב בן מרדכי לנאשם, והשניים נפגשו כדי לערוף את החשבון ולהעביר את התשלום. התנהלות כזו אינה עולה בקנה אחד עם מעמד של שכיר המקבל משכורת.

20. ב"כ הנאשם ביקש להגיש מסמכים הקשורים לתביעה שהגיש הנאשם בבית הדין לעבודה בנוגע לתשלום שכרו, והמאשימה התנגדה לכך. מלבד העובדה שהגשת המסמכים התבקשה רק בחקירה החוזרת, אני סבורה שאין לקבל כראיה מסמכים אלה. ראשית, ההכרעה במשפט אזרחי אינה מהווה ראיה במשפט פלילי ואין בה כדי להכריע את מעמדו של הנאשם. בנוסף, מדובר בפסק דין שניתן בהעדר הגנה, כאשר העד לא היה מודע כלל לקיומו (פרוטוקול עמ' 58, 59), כך שלא נקבעו בו ממצאים או מסקנות כלשהו ולא ניתן להסיק ממנו דבר.

באשר למעמדו של הנאשם כשכיר בחברת ורד הבר: ת/6 הוא תלוש שכר לחודש מאי 2003 שנתפס אצל הנאשם. בנוסף העד מר ציון ענתבי, מנהל חשבונות בחברת ורד הבר. העד העיד בנוגע לטופס 101 של הנאשם, שהוגש כת/48, והבהיר כי מבחינתו הסכומים המפורטים בטופס הם הסכומים ששולמו לנאשם (פרוטוקול עמ' 28).

21. לכאורה ת/48 מעיד על עבודה שיטתית ומסודרת של הנאשם כשכיר בחברת ורד הבר בין השנים 1997-2003. אולם לא ניתן לקבל נתונים אלה כנכונים מסיבות אחדות:

ראשית, הנתונים שבת/48 סותרים את גירסתו המפורשת של הנאשם עצמו. הנאשם טען בתשובתו לאישום בשני מועדים שונים כי עבד בורד הבר עד סוף 2001 או תחילת 2002 בלבד. הנאשם מסר גירסה זו גם בחקירתו במס הכנסה. בהודעה ת/1 בעמ' 1 טען כי משנת 2002 הוא עובד בחברת היזמים ולא בורד הבר. בהודעה ת/4 הוסיף הנאשם ופירט כי בשנת 2002 פוטר מחוברת ורד הבר ואף קיבל מכתב פיטורין, כך שברור לגמרי שהנתונים בת/48 אינם נתוני אמת.

הנתונים שבתלושי השכר אינם מתיישבים גם עם ת/30-ת/32, והשכר שקיבל כביכול בתלושי המשכורות אינו בא לביטוי בדפי חשבון הבנק של הנאשם. מאידך גיסא נמצאו בחשבון הבנק של הנאשם שיקים שהופקדו מחברת ורד הבר, ללא כל קשר למשכורת הנטענת (ראו ת/4 ונספחיו).

הנאשם טען בהודעתו ת/4 כי קיבל את המשכורת בשיק ולעיתים במזומן, אולם מנהל החשבונות ענתבי העיד כי המשכורות שולמו בשיק או בהעברה בנקאית בלבד (עמ' 27).

22. הנאשם העיד בבית המשפט כי חתם על הסכם קבלנות משנה עם חברת ורד הבר, אולם ההסכם לא יצא לפועל והוא קיבל מהחברה תשלומים כשכיר בלבד (ת/4 עמ' 3 וכן עדותו בבית המשפט עמ' 65). אולם גירסה זו עומדת גם בסתירה למסמך שסומן א.א. 29 וצורף להודעת הנאשם ת/4, שבו אישר הנאשם קבלת שיקים דחויים מורד הבר כסיוע בתזרים המזומנים שלו. הנאשם הכחיש אמנם את חתימתו על המסמך, אולם לא נתן הסבר לקיומו (עמ' 65).

בנוסף, העדים אברהם בן מרדכי ויעקב חיטיבשוילי העידו כי בשנים 2001, 2002 הנאשם עבד איתם כקבלן משנה.

23. לסיכום הדיון בטענת הנאשם בדבר העסקתו כשכיר, ניתן לקבוע כדלקמן:

אמנם הנאשם הציג תלושי שכר בודדים וכן טופס 101 לתקופה הרלוונטית, אולם מסמכים אלו עומדים בסתירה לגירסתו של הנאשם עצמו, לעדויות מנהל חברת היזמים ומנהל החשבונות בחברת ורד הבר, שבהן הועסק הנאשם כביכול כשכיר. התלושים אינם תואמים את התנועות הכספיות בחשבון הבנק של הנאשם, ומנגד תקבולים אחרים שקיבל הנאשם אינם מתיישבים עם קבלת משכורת כשכיר. מכל האמור עולה כי טענת הנאשם בדבר היותו מועסק כשכיר אינה יכולה להתקבל.

24. גירסת הנאשם כוללת סתירות ואי התאמות בנושאים מהותיים.

דוגמא ברורה לשינויי גירסאות וסתירות של ממש ניתן למצוא בגירסתו של הנאשם ביחס לחשבונית ת/37, אשר נמסרה על ידו לבן מרדכי במהלך המפגש המבוקר ביניהם, כשחוקרי מס הכנסה צופים במפגש.

הנאשם טען בהודעתו ת/1 כי אינו מזהה את החשבונית והכחיש כי היא כתובה בכתב ידו ת/1 עמ' 5 שורות 13-17). לאחר מכן כשהתברר שבידיו העתק של חשבונית זו, טען הנאשם כי קיבל את החשבונית ואת ההעתק מאדם אחר וכתב עליה את הפרטים על פי הוראת בן מרדכי (ת/1 עמ' 5, 6). בעדותו בבית המשפט טען בעניין זה כי אינו יודע לקרוא ולכתוב כתב יד בעברית ואינו יכול לקרוא את הכתב על גבי החשבונית. הוא נשאל לגבי חתימה על הסכמים, וטען כי חתם מבלי שקרא והבין אותם. מיד לאחר מכן שינה את גירסתו לגבי החשבונית וטען כי רשם את היזמים ואת התאריך, אך לא את הסכום. הנאשם עומת עם גירסתו בחקירה, והשיב כי יכול להיות שרשם גם את הסכום, כשהעתיק אותו ממה שכתב אדם אחר (עמ' 67 שורה 5 ואילך).

גם בנוגע לתוכן הפגישה עם בן מרדכי מסר הנאשם גירסאות שונות, תוך שהוא מנסה להרחיק עצמו ממסירת החשבונית לבן מרדכי. הנאשם טען כי הגיע למפגש עם בן מרדכי כדי לקבל עבודות חדשות, ולקבל משכורת לחודש יוני (עמ' 70 שורה 14 ואילך). הוא הוסיף וטען כי השיקים שקיבל לא היו עבורו אלא עבור אחרים, אולם בן מרדכי לא הספיק לומר לו עבור מי הם נועדו (עמ' 70 שורה 26- עמ' 71 שורה 5). כשהושמעה לו הקלטת השיחות בינו לבין בן

מרדכי שבת/34 טען הנאשם כי נושא השיחה הוא הבאת עוד פועל ולא עוד חשבונית (עמ' 72), על אף שבשיחה נשמעת במפורש המילה חשבונית וברור כי הוא נושא השיחה.

עדות עד ההגנה

25. מטעם הנאשם העיד עד הגנה - מר ראמז אל עייסה. העד העיד כי עבד עם הנאשם בשיפוצים משנת 2004. לדבריו אבי בן מרדכי היה בעל הבית והנאשם היה הפועל (עמ' 78 שורה 6). העד ביסס את מסקנתו על כך שבעל הבית היה צועק על הנאשם, ומכאן שהנאשם אינו בעל הבית. העד טען עוד כי ביקש מהנאשם להנפיק עבורו תלושי משכרות, אך הנאשם אמר שידבר עם אבי ובסופו של דבר לא עשה זאת (עמ' 78). מאידך גיסא העד אישר כי הנאשם הוא ששילם לו בכלה פרוייקטים שבהם עבד, וכן העיד כי הנאשם הוא שנתן לו הוראות במהלך העבודה, אם כי לדבריו כאשר אבי בא הוא נתן הוראות גם לנאשם (עמ' 78).

אני סבורה שיש בעדות זו חיזוק מסויים לעמדת המאשימה, שכן העד העיד כי הנאשם הוא ששילם את שכרו ונתן לו הוראות. העובדה שבן מרדכי נתן הוראות לנאשם כאשר הגיע למקום אינה משנה את התמונה, שכן הקבלן רשאי להנחות ולהעלות דרישות כלפי קבלן המשנה. ודאי שאין לקבוע את מעמדו של הנאשם על פי "מבחן הצעקות" שבו נקט העד. על כן אין בעדות ההגנה מטעם הנאשם כדי להשפיע באופן משמעותי על מערך הראיות בתיק.

ממצאים ומסקנות

26. התייחסתי לעיל לעדויותיהם של הקבלנים שהעידו נגד הנאשם. ציינתי כי העדויות שנשמעו בבית המשפט תומכות זו בזו ומגובות במסמכים כתובים, וכי העדויות מהימנות ומחזקות זו את זו. הטענות שהעלה הנאשם נגד עדויות הקבלנים הן טענות בעלמא. לא הוכח כי הקבלנים בעצמם עברו עבירה כלשהי או שעמדו בפני סיכון של חקירה והליכים פליליים, מלבד העד בן מרדכי.

התנהלותו של הנאשם מול הקבלנים קיבלה חיזוק משמעותי ביותר באירוע המפגש בין הנאשם לבין בן מרדכי. באירוע זה שהוקלט ונצפה על ידי החוקרים, שוחחו המעורבים אודות תשלום לנאשם וקבלת חשבוניות תמורתו. התשלום והחשבוניות הועברו בפועל. העתק החשבונית שניתנה נמצאה בידי הנאשם.

ראיות התביעה אינן מבוססות על עדויות הקבלנים בלבד. העדויות כוללות גם מקורות ראייתיים אחרים - עדויותיהם של אנשי עמידר שהעידו כי הנאשם נהג לבצע עבודות כקבלן משנה, וכן עדותו של בעל חברת רצף מרצפות, אשר הכחיש הנפקת החשבוניות על ידי חברתו.

מאידך, גירסתו של הנאשם אינה עומדת במבחן הראיות. התשלומים שלטענתו שולמו לו כשכיר אינם תואמים את דפי חשבון הבנק שלו. התגלו סתירות מהותיות בין גירסאותיו של הנאשם, והוא ניסה להרחיק עצמו מהאירוע המפליל של מסירת החשבונית ת/37א. גירסתו של הנאשם אינה משכנעת.

לנוכח האמור שוכנעתי מעבר לספק סביר באשמתו של הנאשם בעבירות המיוחסות לו.

העבירות המיוחסות לנאשם

27. העד דוד דחליקה העיד כי הנאשם אינו רשום ולא פתח תיק במס הכנסה. יתר על כן: הנאשם עצמו טען כי

עבד כשכיר, כך שודאי שלא פתח תיק או הודיע לרשויות המס על היותו עוסק. על כן הוכחו עובדות האישום הראשון נגד הנאשם.

הנאשם הכחיש בחקירתו היכרות ועבודה משותפת עם הקבלנים, וטען כי עבד כשכיר או שעבד עימם בהיקפים מצומצמים ביותר (ראו לדוגמא עדותו בפרוטוקול עמ' 73, 74). הנאשם לא טען, איפוא, כי הוא פעל ברשות ובסמכות כשהנפיק את החשבוניות עבור הקבלנים. על כן, משקבעתי כי אני מקבלת את עדויות עדי התביעה וכי הנאשם אכן הנפיק את החשבוניות ומסר לקבלנים אישורים שונים מטעם החברות מנפיקות החשבוניות, הרי שהמסמכים הללו הונפקו על ידי הנאשם ללא רשות, תכנם אינו אמת והם מסמכים כוזבים ומזוייפים. מסקנה זו מתחזקת עוד נוכח עדותו של מנהל חברת רצף רצפות שלפיה החברה לא עסקה כלל בקבלנות ובשיפוצים. השימוש בחשבוניות ללא דיווח לרשויות המס על הכנסות מהווה, איפוא, שימוש במרמה ערמה ותחבולה. ב"כ הנאשם טען כי לא ניתן להחיל בענייננו את סעיף 220(6) לפקודת מס הכנסה כיון שנחקק לאחר ביצוע העבירות, אולם די בחלופות האחרות שבסעיף 220 כדי להרשיע את הנאשם. לא הועלו טענות של ממש בנוגע לתחולת סעיף 117 לחוק מס ערך מוסף וסעיף 216 לפקודת מס הכנסה.

היסוד הנפשי הנדרש לעבירות אלו נלמד ממעשיו של הנאשם. התנהגותו של הנאשם, הנפקת חשבוניות ומסמכים רבים של שמונה חברות שונות, והימנעות מדיווח על הכנסותיו, אינן מצביעות אלא על כוונה להעלמת מס (ראו ע"פ 236/88, איזמן נ' מדינת ישראל, פ"ד מד (3) 485, 517, ע"פ 409/88, מדינת ישראל נ' יחזקאל בן ששון עמרה, פ"ד מג(1) 825, 828, ע"פ (חי) 43765-05-12, ניסים חלידו נ' מדינת ישראל).

28. לאור כל האמור החלטתי להרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

עיקרי הכרעת הדין נמסרו לצדדים.

המזכירות תשלח את הכרעת הדין לצדדים.

ניתנה היום, כ' שבט תשע"ד, 21 ינואר 2014.